

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04-05.01/ 125.00.1/М/ ОК2-2023
	Екземпляр № 1	Арк 1/10

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування

30 серпня 2023 р., протокол № 5

Голова Вченої ради

Галина ТАРАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОК 02. «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 125 «Кібербезпека та захист інформації»
освітньо-професійна програма «Кібербезпека»
факультет інформаційно-комп'ютерних технологій
кафедра комп'ютерної інженерії та кібербезпеки

Схвалено на засіданні
кафедри інформаційних систем в
управлінні та обліку

29 вересня 2023 р., протокол № 6

Завідувач кафедри

Сергій ЛЕГЕНЧУК

Гарант освітньо-
професійної програми

Володимир ВОРОТНІКОВ

Розробник: доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри
інформаційних систем в управлінні та обліку Сергій ЛЕГЕНЧУК

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04-05.01/ 125.00.1/М/ ОК2-2023
	Екземпляр № 1	Арк 2/10

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 12 Інформаційні технології	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 125 Кібербезпека та захист інформації	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1	1
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1	1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітній ступінь «Магістр»	Лекції	
		16 год.	6
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		58 год.	80 год.
Індивідуальні завдання: 0 год.			
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36 % аудиторних занять, 64 % самостійної та індивідуальної роботи

для денної форми навчання – 11 % аудиторних занять, 89 % самостійної та індивідуальної роботи

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04-05.01/ 125.00.1/М/ ОК2-2023
	Екземпляр № 1	Арк 3/10

2. Мета і завдання курсу

Метою вивчення дисципліни є засвоєння основ інтелектуальної власності, особливостей її правового захисту, навчити студентів використовувати набуті знання для розв'язання різних проблем економіки підприємств і управління господарською діяльністю.

Завданнями дисципліни є: навчити студентів застосовувати об'єкти права інтелектуальної власності в господарській діяльності підприємств, укладати договори у сфері інтелектуальної власності, знати сутність та види інтелектуальної власності, особливості її застосування підприємствами в сучасних умовах господарювання, порядок оформлення прав інтелектуальної власності на об'єкти інтелектуальної власності та права і обов'язки суб'єктів інтелектуальної власності, що випливають з охоронних документів; розуміти переваги застосування інтелектуальної власності, яка є одним з основних факторів, що забезпечує створення конкурентних переваг та генерування прибутку в сучасних умовах розвитку економіки.

Результатом вивчення дисципліни є набуття студентами відповідних **компетентностей**:

загальних:

КЗ-1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-4. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

фахових:

КФ10. Здатність провадити науково-педагогічну діяльність, планувати навчання, контролювати і супроводжувати роботу з персоналом, а також приймати ефективні рішення з питань інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН-3. Проводити дослідницьку та/або інноваційну діяльність в сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, а також в сфері технічного та криптографічного захисту інформації у кіберпросторі.

РН-5. Критично осмислювати проблеми інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, у тому числі на міжгалузевому та міждисциплінарному рівні, зокрема на основі розуміння нових результатів інженерних і фізико-математичних наук, а також розвитку технологій створення та використання спеціалізованого програмного забезпечення.

РН-7. Обґрунтовувати використання, впроваджувати та аналізувати кращі

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04-05.01/ 125.00.1/М/ ОК2-2023
	Екземпляр № 1	Арк 4/10

світові стандарти, практики з метою розв'язання складних задач професійної діяльності в галузі інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

РН-15. Зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з проблем інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують до персоналу, партнерів та інших осіб.

РН-16. Приймати обґрунтовані рішення з організаційно-технічних питань інформаційної безпеки та/або кібербезпеки у складних і непередбачуваних умовах, у тому числі із застосуванням сучасних методів та засобів оптимізації, прогнозування та прийняття рішень.

РН-17. Мати навички автономного і самостійного навчання у сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки і дотичних галузей знань, аналізувати власні освітні потреби та об'єктивно оцінювати результати навчання.

РН-19. Обирати, аналізувати і розробляти придатні типові аналітичні, розрахункові та експериментальні методи кіберзахисту, розробляти, реалізовувати та супроводжувати проекти з захисту інформації у кіберпросторі, інноваційної діяльності та захисту інтелектуальної власності.

РН-20. Ставити та вирішувати складні інженерно-прикладні та наукові задачі інформаційної безпеки та/або кібербезпеки з урахуванням вимог вітчизняних та світових стандартів та кращих практик.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. *Поняття інтелектуальної власності та система її правової охорони. Визначення інтелектуальної власності. Історія розвитку правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності.*

Предмет курсу, поняття інтелектуальної власності. Становлення системи правової охорони інтелектуальної власності. Основні інститути права інтелектуальної власності. Особливості застосування інтелектуальної власності в бухгалтерському обліку. Актуальні питання розвитку законодавства у сфері права інтелектуальної власності.

Тема 2. *Авторське право та суміжні права. Патентне право*

Поняття та основні ознаки авторського права. Види об'єктів авторського права. Майнові та особисті немайнові права авторів на твори науки, літератури, мистецтва. Легалізація та охорона суміжних прав (прав виконавців, виробників фонограм та відеограм, організацій мовлення).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04-05.01/ 125.00.1/М/ ОК2-2023
	Екземпляр № 1	Арк 5/10

Тема 3. Патентне право

Об'єкти патентного права. Міжнародні акти з питань промислової власності. Автори винаходів, корисних моделей, промислових зразків. Спадкоємці та правонаступники авторів. Порядок складання і подання заявки на об'єкти права інтелектуальної власності та допоміжних матеріалів до неї. Експертиза заявок на об'єкти права інтелектуальної власності (промислової власності). Нормативні акти, що визначають правила експертизи. Порядок видачі та анулювання охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності (промислової власності).

Тема 4. Правова охорона засобів індивідуалізації робіт і послуг. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.

Правова охорона знаків для товарів і послуг, найменувань місць географічного походження товарів. Правова охорона фірмових найменувань. Правовий захист наукових відкриттів. Організація захисту конфіденційної інформації. Охорона прав на комп'ютерні програми та бази даних. Топографії інтегральних мікросхем як об'єкт правової охорони. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1 “Сутність інтелектуальної власності та система її правової охорони”												
Тема 1. Поняття інтелектуальної власності та система її правової охорони. Визначення інтелектуальної власності. Історія розвитку правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності.	24	4	4			16	24	2		1		20
Тема 2. Авторське право та суміжні права.	24	4	4			16	21	1		1		20
Тема 3. Патентне право.	23	4	4			15	21	1		1		20
Тема 4. Правова охорона засобів індивідуалізації робіт і послуг. Правова	23	4	4			15	24	2		1		20

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04-05.01/ 125.00.1/М/ ОК2-2023
	Екземпляр № 1	Арк 6/10

охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.											
Разом за змістовим модулем 1	94	16	16			58	90	6		4	80
УСЬОГО ГОДИН	90	16	16			62	90	6		4	80

5. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття інтелектуальної власності та система її правової охорони. Історія розвитку правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності.	4
2	Авторське право та суміжні права.	4
3	Патентне право.	4
4	Правова охорона засобів індивідуалізації робіт і послуг. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.	4
	РАЗОМ	16

6. Завдання для самостійної роботи

У процесі самостійного вивчення матеріалу студенти денної форми мають засвоїти такі питання (за відповідними темами):

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія розвитку правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності в Україні	16
2	Система правової охорони авторського права та суміжних прав в Україні	16
3	Патентне право як один із видів промислової власності	15
4	Правова охорона засобів індивідуалізації робіт і послуг та нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності в Україні	15
	РАЗОМ	62

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені.

8. Методи контролю

Контроль складається з поточного контролю виконання студентами самостійної роботи, модульного контролю та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль виконання самостійної роботи

№ з/п	Змістові модулі (перелік тем)	Завдання	К-ть годин	Контролюючі заходи	Терміни виконання (тиждень)
-------	-------------------------------	----------	------------	--------------------	-----------------------------

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04-05.01/ 125.00.1/М/ ОК2-2023
	Екземпляр № 1	Арк 7/10

1	Тема 1. Поняття інтелектуальної власності та система її правової охорони. Визначення інтелектуальної власності. Історія розвитку правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності. Тема 2. Авторське право та суміжні права. Тема 3. Патентне право. Тема 4. Правова охорона засобів індивідуалізації робіт і послуг. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.	1. Підготовка до лекційних занять	16	Усне опитування під час практичних занять	9-16
		2. Підготовка до усного опитування та практичної роботи	16	Усне опитування під час практичних занять, ділові ігри, презентація слайдів	9-16
		3. Домашнє завдання	15	Перевірка домашнього завдання, тестування	9-16
		5. Підготовка до МКР	15	Проведення МКР	16
		Всього на дисципліну	58		

Модульний контроль з навчальної дисципліни “Інтелектуальна власність” включає оцінювання результатів самостійного вивчення теоретичного та практичного матеріалу та здійснюється шляхом перевірки графіку відвідування студентами лекційних та практичних занять та відпрацювання відповідного матеріалу (у випадку пропуску занять), перевірки домашніх завдань, усного та письмового опитування і завершується написанням модульної контрольної роботи.

Кожен студент денної форми навчання повинен виконати 1 модульну контрольну роботу за семестр. Студент може бути допущений до іспиту, якщо він має позитивну оцінку за підсумками кредитного модулю.

Семестровий контроль здійснюється шляхом визначення підсумкової оцінки за змістовними модулями, написання та оцінювання залікової роботи.

9. Схема нарахування балів

Денна форма навчання

Форма контролю	Максимальна кількість балів
Невідвідування лекційного заняття	-2
Невідвідування практичного заняття	-2
Відпрацювання пропуску з лекційного та/або практичного заняття	при відпрацюванні пропуску студенту надається право від'ємне значення балів привести до нульового рівня
– перевірка домашніх завдань та оцінювання відвідування	15
– короткочасні самостійні роботи	20
– усні опитування та письмові	25
Модульна контрольна робота	40

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04-05.01/ 125.00.1/М/ ОК2-2023
	Екземпляр № 1	Арк 8/10

Всього за модуль	100
------------------	-----

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Структурна частина картки	Максимальна кількість балів
Тестові завдання	40x1=40
Разом	40

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	достатньо	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Основна

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року. № 435-IV.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. № 435-IV.
3. Вакалюк В.А. Інтелектуальна власність: Навч. посібник. - Ж.: ЖДТУ, 2010. – 126 с.
4. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності [текст] : навч. посібник. / За ред. д.е.н., проф. І. І. Дахна. / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська, – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 560 с. <https://jurkniga.ua/contents/pravo-intelektualnoyi-vlasnosti-navchalniy-pocibnik.pdf>
5. Право інтелектуальної власності: Академ. курс: Підручник / За ред. О.А. Підпригори. / Підпригора О.А., Бутнік-Сіверський О.Б., Дроб'язко В.С., Крайнів П.П., Мельник О.М. - К.: Ін-Юре, 2004. – 672 с.

Додаткова

6. Андриссен Д. Невесомое богатство. Определите стоимость вашей компании в экономике нематериальных активов / Д. Андриссен, Р. Тиссен; пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2004. – 304 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04-05.01/ 125.00.1/М/ ОК2-2023
	Екземпляр № 1	Арк 9/10

7. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник/ 2-ге вид., стереотип. - К.: Знання, 2008. – 431 с.
8. Брукинг Э. Интеллектуальный капитал / пер. с англ. По ред. Н.Л. Ковалик. – СПб.: Питер, 2001. – 288 с.: ил.
9. Давидюк Т.В. Екологічний, інтелектуальний та людський капітал в теорії бухгалтерського обліку [текст]: Монографія / [Давидюк Т.В., Замула І.В., Легенчук С.Ф.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутиця. – Житомир: ЖДТУ, 2009. – 480 с.
10. Економіка знань: виклики глобалізації та України. Під заг. ред. А.П. Гальчинського, С.В. Львовича, В.П. Семиноженка. – К.: ХФ НІС, 2004. – 261 с.
11. Економіка й організація інноваційної діяльності: Підручник / О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан та ін. Під ред. проф. О.І. Волкова, проф. М.П. Денисенка. – К.: ВД “Професіонал”, 2004. – 960 с.
12. Крайнев П.П. Інтелектуальна економіка: управління промисловою власністю: (Монографія). – К.: Концерн “Видавничий дім “Ін-Юре”, 2004. – 448 с.
13. Лев Б. Нематериальные активы: управление, измерение, отчетность / Б. Лев; [пер. с англ. Л.И. Лопатников]. – М.: Квинто-Консалтинг, 2003. – 240 с.
14. Оцінка інтелектуальної власності. Бухгалтерський облік та оподаткування / О.Б. Бутнік-Сіверський, О.П. Гавриленко, С.О. Довгий та ін.; За ред. О.Б. Бутніка-Сіверського, О.Д. Святоцького. – К.: Видавничий Дім “Ін-Юре”, 1999. – 352 с.
15. Полторац А., Лернер П. Основы интеллектуальной собственности.: Пер. с англ. – М.: Издательский дом “Вильямс”, 2004. – 208 с.
16. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. С. Б. Булеци, О. І. Чепис. Ужгород : РІК-У, 2019. – 488 с.
17. Право інтелектуальної власності. / Ківалова Т.С., Кулініч О.О., Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Ковальчук О.О., Дмитришин В.С. – Київ: Видавництво Юрінком Інтер, 2022. – 540 с.
18. Право інтелектуальної власності: Академ. курс: Підручник для студентів вищ. навч. закладів. / О.А. Підпригора, О.Б. Бутнік-Сіверський, В.С. Дроб’язко та ін.; За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – 2-ге вид., переробл. та допов. – К.: Концерн “Видавничий дім “Ін Юре”, 2004. – 672 с.
19. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти : навч. посіб. / Є. І. Ходаківський, В. П. Яковчук, І. Л. Литвинчук. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 276 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04-05.01/ 125.00.1/М/ ОК2-2023
	Екземпляр № 1	Арк 10/10

20. Чухно А.А. Твори [у 3. т.] / НАН України, Київ. нац. Ун-т ім. Т. Шевченка. Інформаційна постіндустріальна економіка: теорія і практика. / А.А. Чухно. – К.: Наук.-дослід. фін. ін-т при М-ві фін. України, 2006. – Т. 2. – 512 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство економіки України. Інтелектуальна власність. – Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=bb27fb37-4305-4686-9ea0-995d1c10f028&tag=DerzhavnaSluzhbaIntelektualnoiVlasnosti>
2. Офіційний веб-портал Державної служби інтелектуальної власності // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://sips.gov.ua/>
3. Державне підприємство "Український інститут інтелектуальної власності" (УКРПАТЕНТ). – Режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk/articles/contact>
4. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності». Управління патентно-інформаційних послуг. – Режим доступу: <http://iii.ua/uk/normativno-pravova-baza>